

NSP/2016/016

ZAPISNIK 6. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 25. 11. 2016, od 9:00 do 12:00

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Mojca Kunšek (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), Boris Bjelica (Banka Koper d. d.), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Borut Kreč (Intesa Sanpaolo Card d. o. o.), Boštjan Fabjančič (MasterCard Europe sprl), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Irena Dolinar (Nova Ljubljanska banka d. d.), Ivan Mohar (Slovensko zavarovalno združenje), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe)

Prisotni namestniki članov: Mojca Vrbančič (Bankart d. o. o.), Aleksander Štefanac (Gospodarska zbornica Slovenije), Davor Lekić (Javna agencija RS za varstvo konkurence), Darinka Arh Pilih (Uprava RS za javna plačila), Branka Glojnarich (Urad RS za preprečevanje pranja denarja), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije)

Ostali prisotni: Luka Godnič (Banka Koper d. d.), Matic Dolar (Bankart d. o. o.), Valerija Kunštek (Finančna uprava RS), Severin Vičič (Nova KBM d. d.), Marjeta Stanovnik, Peter Antičević (oba predstavnika delovnih teles pri Združenju bank Slovenije), Alina Meško (Zveza potrošnikov Slovenije), Nina Frkovič, Anja Rijavec Uršej, Lea Kostanjevec Jazbec, Andreja Birsa, Tina Vehovar Smole (vse Banka Slovenije)

Odsotni člani: Milena Fajs (E-Funds International Limited), Jana Ahčin (Finančna uprava RS), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Dajana Muženič Abramovič (Javna agencija RS za varstvo konkurence), Sabina Koleša (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Matija Mrzel (Ministrstvo za notranje zadeve), Janez Stajnko (Nova KBM d. d.), Aleksandra Miklavčič (Uprava RS za javna plačila), Darko Muženič (Urad RS za preprečevanje pranja denarja), France Arhar (Združenje bank Slovenije), Boštjan Krisper (Zveza potrošnikov Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 6. seje Nacionalnega sveta za plačila
2. Bistvene novosti Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu (v nadaljevanju PSD2) in implementacija v slovenski pravni red
3. Vzpostavitev rešitev za takojšnja plačila v Sloveniji – kje smo?
4. Bistveni poudarki iz novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1)
5. Uvedba nove optično čitljive kode na obrazec UPN
6. E-soglasja v shemah direktnih obremenitev SEPA
7. Razno

NSP/2016/016

Ad 1)

Potrditev dnevnega reda 6. seje Nacionalnega sveta za plačila

S. Anko je pozdravil prisotne na 6. seji Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju NSP), ob tem izrazil zadovoljstvo nad številčno udeležbo in predlagal dnevni red seje. Predsedujoči je prisotne spomnil na spletni forum NSP, ki deluje na spletni strani Banke Slovenije (v nadaljevanju BS) in pozval k podaji pobud glede vsebin, ki bi jih lahko obravnavali v obliki spletne diskusije. S. Anko je prisotne seznanil z zamenjavo članstva v NSP s strani Bankarta d. o. o. (M. Vičiča je zamenjal A. Kurtevski) in pozdravil novega člana. Glede ostalih institucij, ki jih na tokratni seji NSP ne predstavljajo niti člani niti njihovi namestniki, pa je zaprosil, da razmislijo o zamenjavi članstva.

Razprave ni bilo.

Sklep: Udeleženci so se strinjali s predlogom dnevnega reda 6. seje NSP.

Ad 2)

Bistvene novosti PSD2 in implementacija v slovenski pravni red

Uvodoma je S. Anko izpostavil, da je na podlagi izkušenj s pripravo veljavnega Zakona o plačilnih storitvah in sistemih (ZPlaSS) in implementacijo direktive o plačilnih storitvah (PSD) BS ugotovila, da je smiselno čim več deležnikov vključiti v fazo priprave novega zakona (ZPlaSS-1), s ciljem v čim večji meri se izogniti težavam pri implementaciji zakonskih določb in poznejšem tolmačenju. Udeležence je seznanil, da je osnutek novega zakona, pripravo katerega je na prošnjo Ministrstva za finance prevzela BS, že pripravljen. Z vidika rokov, določenih za implementacijo (tj. 13. 1. 2018), bo tako še dovolj časa za usklajevanje z deležniki, ki jih direktiva in posledično zakon zadevata. Nadalje je S. Anko izpostavil možnost, da se skladno s poslovníkom NSP oblikuje delovna skupina, ki bi deležnikom omogočila aktivno sodelovanje v procesu priprave novega zakona. Zainteresirane člane NSP je pozval k imenovanju članov delovne skupine, ki poznajo novo direktivo o plačilnih storitvah (PSD2) in bodo lahko prek izkušenj iz prakse pripomogli k predlogu novega zakona, ki bo jasen in izvedljiv v praksi.

Lea Kostanjevec Jazbec je predstavila ključne novosti PSD2 in potek implementacije le-te v slovenski pravni red.

Razpravo v zvezi s t. i. pred-avtoriziranimi sredstvi na računih in obvezo za sprostitev teh sredstev brez odlašanja je odprl B. Fabjančič s pojasnilom, da pravila, ki določajo sprostitev pred-avtoriziranih sredstev 24 ur po končni avtorizaciji, že obstajajo. Dodal je še, da slovenski primarni izdajatelji že danes poslujejo po teh pravilih. Zato po njegovem mnenju v Sloveniji nova zahteva PSD2 ne bo imela drastičnega vpliva na kartično shemo MasterCard. A. Mejač Krassnig se je strinjala, da pravila, ki urejajo pred-avtorizacijo v kartičnih shemah, že obstajajo (tudi v kartični shemi Visa), da pa je seveda potrebno pravila tudi upoštevati. Za Slovenijo nove določbe PSD2 v tem delu tudi po njenem mnenju ne bodo pomenile prevelike obremenitve, saj banke po teh pravilih že poslujejo. L. Kostanjevec Jazbec

NSP/2016/016

je s tem v zvezi pojasnila, da so bile na tem področju v tujini (in ne v Sloveniji) zaznane težave, ki botrujejo vključitvi novih določb v PSD2. B. Fabjančič je dodal, da je temu tako, verjetno tudi zaradi vedno večjega zaznanega obsega pred-avtoriziranih transakcij, in da je potrebno predvsem zaradi varovanja potrošnikov procese pred-avtorizacije kontrolirati. Razpravo je nadaljeval A. Kurtevski v smeri, da so pred-avtorizacije možne, ne samo na kreditnih temveč tudi na debetnih karticah. Izpostavil je, da v tej zvezi dikcija nove določbe PSD2 ni popolnoma jasna in pozval k razjasnitvi določbe v okviru priprave novega zakona. Razpravo je zaključil S. Anko z mislijo, da je to dober primer vprašanja za razrešitev v okviru delovne skupine NSP.

S. Anko je povedal, da bo v fazi javnega posvetovanja o zakonu potekalo tudi izobraževanje deležnikov o vsebini predloga novega zakona. M. Kunšek je predlagala, da bi se osnutek novega zakona čim prej posredoval v seznanitev oziroma mnenje celotnemu sestavu NSP, saj bo le v tem primeru možno oblikovati zakonsko besedilo, ki bo pravočasno zaživelo v praksi brez večjih pretresov. Na predlog se je odzval S. Anko rekoč, da bo BS preverila pri Ministrstvu za finance možnosti distribucije osnutka novega zakona že v tej fazi.

V razpravo se je vključil B. Bjelica z mislijo, da je potrebno ozavestiti, da PSD2 uvaja regulacijo tretjih ponudnikov storitev, kar bi lahko privedlo do tega, da bi banke postale zgolj še "skladišče podatkov" oziroma subjekt, pri katerem imajo uporabniki plačilne račune, storitve pa izvajajo nebančni subjekti. Posebej je poudaril, da v zvezi z zahtevo PSD2 po izmenjevanju podatkov o računih med bankami in tretjimi ponudniki storitev regulatorni tehnični standardi Evropskega bančnega organa (EBA) ne bodo definirali tehničnih protokolov za izmenjavo teh podatkov in tako obstaja bojazen več [med seboj nepovezljivih] vmesnikov. A. Birsa je pojasnila, da je bila v okviru Odbora za plačila malih vrednosti v evrih (angl. Euro Retail Payments Board), ki deluje pod okriljem Evropske centralne banke, podana pobuda za razvoj tehničnih zahtev in poslovnih pravil, ki bi zagotovili standardizirano komunikacijo med ponudniki plačilnih storitev in tretjimi ponudniki.

B. Fabjančič je podal splošen komentar v zvezi s pripravo novega zakona in opozoril, da bo zakon, če bo bolj restriktiven kot nacionalne zakonodaje drugih držav članic EU na tem področju, silil subjekte (tako domače kot tuje) k poslovanju izven meja Slovenije.

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in podpira oblikovanje delovne skupine za pripravo ZPlaSS-1. Člani NSP imenujejo predstavnike v delovno skupino do 28. 11. 2016, do konca delovnega dne.

Ad 3)

Vzpostavitev rešitev za takojšnja plačila v Sloveniji – kje smo?

S. Anko je uvodoma povedal, da so takojšnja plačila v svetu in EU trenutno najaktualnejša tema na področju plačil - kot posledica tehnoloških inovacij in zahtev t.i. generacije milenijcev. Prisotne je seznanil s projektom Evrosistema - t.i. Vizijo 2020, ena komponenta katere je tudi vzpostavitev infrastrukture za takojšnja plačila. Evrosistem bo v okviru projekta Vizija 2020 preučil možnost vzpostavitve lastne medbančne infrastrukture za takojšnjo poravnavo plačil v okviru sistema

NSP/2016/016

TARGET2, ki bo na voljo ponudnikom plačilnih storitev in bo omogočala poravnavo posameznih plačil v centralnobančnem denarju z razpoložljivostjo 24/7/365. TARGET2 bi tako (v primeru odločitve o zagonu projekta) na trgu takojšnjih plačil nastopal kot konkurent klirinškim hišam. Evrosistem bo proučil, kakšne investicije bi to pomenilo in kakšen je potencialen obseg poravnave takojšnjih plačil preko TARGET2. Končna odločitev, ali bo rešitev Evrosistema vzpostavljena, bo znana v začetku leta 2017.

M. Dolar je predstavil aktivnosti družbe Bankart za vzpostavitev rešitve takojšnjih plačil. M. Dolar je med drugim v svoji predstavitvi omenil tudi, da so takojšnja plačila predvsem priložnost za banke, da ohranijo obseg transakcij v bančnem okolju in s tem ubranijo konkurenčne prednosti pred nebančnimi ponudniki in pa da si na račun gotovinskih transakcij še povečajo svoj tržni delež na trgu plačilnih storitev. Povedal je, da so takojšnja plačila priložnost tudi zato, ker predstavljajo osnovo, na kateri se lahko oblikuje dodatne storitve (te lahko vzpostavi bodisi bančna ali nebančna skupnost). Najbolj očiten primer uporabe takojšnjih plačil je segment P2P (plačila med potrošniki), kot potencialnega pa se omenja tudi segment B2B. Glavni gradnik ekosistema za takojšnja plačila je centralna infrastruktura, ki bi omogočala interoperabilnost med bankami. Osnovna storitev, ki jo bo ta zagotavljala, bo kliring in poravnava takojšnjih plačil. Centralna infrastruktura ima potencial vzpostavitve dodatnih storitev (npr. imenik IBAN-ov, nadzor nad zlorabami, centralno poročanje glede preprečevanja pranja denarja). M. Dolar je predstavil časovnico vzpostavljanja rešitve pri Bankartu: (i) priprava poslovnega modela za takojšnja plačila je v teku, (ii) projektni predlog za nadzorni svet Bankarta bo obravnavan decembra, (iii) sledila bo priprava ponudbe za banke v prvem kvartalu 2017, (iv) sprejeta bo odločitev o vzpostavitvi infrastrukture in (v) vzpostavitev centralne infrastrukture za takojšnja plačila (sredi leta 2018 oziroma začetek 3. kvartala 2018). V zvezi s časovnico je S. Anko po predstavitvi omenil, da pričakovani "go-live" datumi v EU segajo tudi v leto 2019 oziroma 2020. Po njegovem mnenju ni potrebe, da bi bili v Sloveniji med prvimi, temveč moramo predvsem zagotoviti povezljivost rešitev, saj si ne želimo nove fragmentacije trga. BS spodbuja slovensko okolje, da najde skupen jezik in izkoristi potencialne ekonomije obsega.

Že delujočo rešitev Banke Koper za takojšnja plačila med komitenti banke je predstavil L. Godnič. Uvodoma je B. Bjelica povedal, da imamo v Sloveniji po številu 2/3 gotovinskih plačil in zgolj tretjino negotovinskih. Strinja se, da v Sloveniji nujno potrebujemo eno rešitev in ne fragmentacije trga, saj je to slabo predvsem z vidika uporabnikov/prodajnih mest (fragmentacija bi pomenila več rešitev na prodajnem mestu). Banke morajo razumeti, da plačilni promet ni dobičkonosen posel, je zgolj osnova za gradnjo vseh ostalih produktov in storitev. Banke morajo po mnenju B. Bjelice delati predvsem na obsegu, zato mora biti cilj obrniti razmerje v dobro negotovinskim transakcijam.

Po končanih predstavitvah je A. Kurtevski predstavil svoje videnje, da sta si rešitvi Bankarta in Banke Koper pravzaprav komplementarni. Da bodo potrebne velike prilagoditve pri deležnikih, je dodala I. Dolinar, in da je predvsem časovni okvir za vzpostavitev enotne rešitve kratek. Naloga bank je, da najdejo rešitev, ki bo predvsem stroškovno učinkovita za vse deležnike. N. Šubelj je izrazila interes za uporabo rešitve za takojšnja plačila z vidika članov Trgovinske zbornice Slovenije, pri tem pa poudarila, da je res ključno z vidika podjetij, da se vzpostavi zgolj ena in enotna rešitev. Zastavila je

NSP/2016/016

tudi vprašanje glede omejevanja višine zneska takojšnjega plačila. Odgovoril je B. Bjelica, da znesek takojšnjega plačila bo omejen. Da je to pomembno predvsem z vidika preprečevanja zlorab je dodal A. Kurtevski. Z razpravo je nadaljevala N. Šubelj, in sicer da je z vidika uporabe takojšnjih plačil v segmentu B2B ključno, da je znesek čim višji, nezanemarljiv faktor pa bo tudi višina nadomestil za tovrstne transakcije. I. Mohar je zastavil vprašanje, ali bodo, poleg takoj razpoložljivih sredstev iz naslova storitve takojšnjega plačila, razpoložljivi tudi podatki o prometu na TRR v realnem času? Odzval se je B. Bjelica in potrdil, da bodo podatki o prometu na TRR razpoložljivi v realnem času.

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in še naprej podpira aktivnosti, ki potekajo na tem področju.

Ad 4)

Bistveni poudarki iz novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1)

Bistvene poudarke novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki se uporablja od 19. novembra 2016 in s katerim Slovenija v svoj pravni red prenaša novo Direktivo o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma (AMLD4) je predstavila B. Glojnarič.

S. Vičič je v razpravi izpostavil, da so imele banke premalo časa za ustrezno prilagoditev na nov zakon, ter prosil, da se v bodoče pri določanju *vacatio legis* tako obširnih zakonskih sprememb upošteva tudi tehnične omejitve, s katerimi se banke ob uvajanju sprememb soočajo. Nadaljeval je B. Bjelica in izrazil splošno nezadovoljstvo z zakonom v smislu prevelikega obremenjevanja bank v zvezi s poročanjem. Izrazil je pomislek, kako naj banke zadostijo vsem poročevalskim zahtevam, na primer v okviru takojšnjih plačil, ki se izvedejo zgolj v nekaj sekundah (ob nizkih cenah, ki jih trg pričakuje). Verjame, da se zakonodaja lahko spremeni v smeri razbremenjevanja bank iz naslova poročanja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi z izraženimi pomisleki se je odzval S. Anko, da so predlogi EU direktiv, ki jih nato implementirajo slovenski zakoni, običajno v javnem posvetovanju, ko imajo tudi slovenske banke možnost odziva. Apeliral je na vse, ki zakone pišejo, da že v fazi javnih posvetov direktiv zavezanec pozovejo k odzivu. Ko je enkrat direktiva sprejeta na ravni EU, so namreč možnosti oblikovanja zakonskih zahtev omejene. A. Rijavec Uršej je kot nejasno izpostavila eno izmed določb, ki jo nov zakon uvaja, t.i. možnost video elektronske identifikacije, in sicer v smislu, kaj nove možnosti pomenijo za konkretne posamezne produkte oziroma situacije v zvezi z odpiranjem transakcijskih računov. Cilj EU, kot je pojasnil S. Anko, je zagotoviti "level-playing-field", kar se ne nanaša zgolj na tuje ponudnike za dostop do slovenskega trga, ampak tudi možnost slovenskih ponudnikov pri dostopu na skupen EU trg (v smislu možnosti, da se identifikacija stranke lahko opravi video elektronsko, npr. preko Skype).

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko.

NSP/2016/016

Ad 5)

Uvedba nove optično čitljive kode na obrazec UPN

Napredek glede uvedbe optično čitljive kode na obrazec UPN je predstavil P. Antičevič. Prvotni cilj je bil nov obrazec (UPN QR) ponuditi še v letošnjem letu, vendar so večji deležniki izrazili željo, da se uvedba prestavi v začetek leta 2017. Struktura nove optične čitljive kode je že določena in zajema vse podatke z naloga. Prav tako je potrjen izgled obrazca. Tega bo mogoče tiskati na enem papirju, v velikosti A4, kar pomeni, da se izdajatelj izognejo tiskanju na perforacijo, kar vodi v nižje stroške poslovanja na strani izdajateljev. Pričetek uporabe novih obrazcev bo konec decembra naznanjen tudi v medijih in na spletnih straneh. Pričakuje se, da bo rok za pričetek uporabe 3. april 2017 dosežen, do tega datuma bodo prilagojene vse banke, bankomati, elektronske banke, ... P. Antičevič je ob koncu predstavitve pozval predstavnike večjih izdajateljev, da povedo, kdaj nameravajo preiti na uporabo novih obrazcev UPN z optično čitljivo kodo.

Razpravo je odprl S. Anko in izrazil zadovoljstvo, da se aktivnosti uspešno zaključujejo. Izpostavil je tudi, da z uvedbo optično čitljive kode, ki jo bo lahko podjetje/upnik vključil na fakturo, obrazec ne bo več nujen. Repliciral je P. Antičevič, da je to sicer v teoriji možno, vendar upnik ne ve, ali bo plačilo izvedeno fizično na banki ali elektronsko, kjer plačnik podatkov iz optično čitljive kode ne zna prepisati v elektronski nalog. B. Bjelica je predlagal, da lahko upnik poleg optično čitljive kode na fakturo vključi zgolj najosnovnejše podatke, potrebne za izvršitev plačila (IBAN prejemnika plačila, znesek in sklic). Da pa po njegovem mnenju to ni dobra uporabniška izkušnja, se je odzval P. Antičevič.

Razpravo je nadaljevala N. Šubelj in povedala, da aktivnosti, vezane na izdajo novega obrazca UPN v okviru Trgovinske zbornice Slovenija in Petrola potekajo, in pričakuje, da bodo 3. aprila 2017 pripravljene na izdajanje obrazca UPN QR. V tej smeri, glede na odzive drugih prisotnih na seji, potekajo tudi aktivnosti v okviru FURS, pri proračunskih uporabnikih, zavarovalnicah in članih Gospodarske zbornice Slovenije.

Za zaključek je B. Tomažič prisotne seznanil, da je bil tehnični standard za tiskanje obrazca UPN z novo optično čitljivo kodo potrjen, in da bo do sredine decembra celotna dokumentacija objavljena na javnih spletnih straneh.

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in podpira aktivnosti, ki potekajo na tem področju.

Ad 6)

E-soglasja v shemah direktnih obremenitev SEPA

Tematiko je predstavila M. Stanovnik.

Vsebinske razprave ni bilo.

NSP/2016/016

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in podpira aktivnosti, ki potekajo na tem področju.

Ad 7)

Razno

/

- - -

Prisotni so potrdili vsebino obvestila za javnost, ki bo objavljeno na javni spletni strani BS.

Ob koncu seje je S. Anko napovedal obravnavo letnega poročila, ki ga Sekretariat NSP po poslovniku pripravi do zaključka prvega kvartala, na naslednji seji NSP, ki bo spomladi 2017. Prisotne je povabil, da podajo pobude glede vsebin, ki bi jih v okviru prihodnje seje NSP želeli obravnavati.

Pripravil Sekretariat NSP, 14. 12. 2016